

СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ІНСТИТУТІВ ПАРТНЕРСТВА ТА ДІАЛОГУ МІЖ НАТО І КРАЇНАМИ, ЯКІ НЕ Є ЧЛЕНАМИ НАТО

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проаналізовано основні інститути партнерства та діалогу між НАТО і країнами, які не є членами НАТО, причини їх виникнення, призначення та діяльність.

Ключові слова: НАТО, Комісія НАТО – Україна, програма «Партнерство заради миру», Рада євроатлантичного партнерства.

Abstract

The main institutions of partnership and dialogue between NATO and countries who are not members of NATO, reasons of their nascence, their purposes and activities are analyzed.

Keywords: NATO, NATO – Ukraine Commission, Partnership for Peace programme, Euro-Atlantic Partnership.

Вступ

На початку 1990-х років, внаслідок зміни геополітичної ситуації у всьому світі з'явилася потреба в утворенні інститутів партнерства та діалогу між НАТО й іншими країнами, які б займалися вирішенням питань співпраці [1]. Основними діючими інституціями в наш час є такі: Рада євроатлантичного партнерства, Рада НАТО – Росія, Комісія НАТО – Україна, Середземноморський діалог, програма «Партнерство заради миру». Кожна з яких має власну роль і здебільшого консультативний характер діяльності.

Результати дослідження

Рада євроатлантичного партнерства була заснована у 1997 році одразу після закінчення Холодної війни та прийшла на зміну Раді північноатлантичного співробітництва[2]. До цього новоутвореного органу, який вже не був зосереджений лише на відносинах з колишніми супротивниками Альянсу, долучилися країни, які, зазвичай, займали нейтральну позицію: Австрія, Фінляндія, Швеція та Швейцарія. Нині членами ради є 46 країн, з яких 19 – країни, що є членами НАТО та 27 – країн-партнерів. Створена з метою консультацій в галузі політики та безпеки, а також вдосконаленого партнерства в межах програми «Партнерство заради миру» [3]. Прикладом рівня досягнутої співпраці може слугувати операція з підтримання миру в Боснії та Герцеговині у 1996 році. Радою євроатлантичного партнерства розглядаються такі питання: контроль озброєння та розповсюдження зброї масового ураження, міжнародний тероризм, ядерна безпека, розробка політики та стратегії, регіональні питання, співпраця в галузі озброєння та науковій діяльності.

Комісія НАТО – Україна створена відповідно до Хартії НАТО – Україна від липня 1997 року. Її діяльність полягає в періодичному проведенні Північноатлантичною радою засідань з Україною, основною метою яких є оцінка результатів імплементації нашої країни та розгляду подальших дій. КУН виконує функцію форуму з обговорення питань безпеки, а також тих, що становлять обоюсторонній інтерес.

Середземноморський діалог є консультативним органом з середземноморських питань, його створення було ініційоване у 1994 році на саміті глав держав та урядів НАТО. До його складу входять усі країни – члени НАТО, а також Алжир, Єгипет, Ізраїль, Йорданія, Мавританія, Марокко, Туніс. Дана партнерська ініціатива базується на щорічній розробці Робочої програми Середземноморського Діалогу, яка містить 34 галузі співпраці [4].

Програма Партнерство заради миру була започаткована у 1994 році для уникнення нових зіткнень на території колишнього радянського союзу, а також включення нових держав Центральної та Східної Європи у західноєвропейську архітектуру безпеки. Основною концепцією партнерства стала підтримка безпеки та спільних цінностей у Євroatлантичному середовищі. На даний момент 22 країни беруть участь у ПЗМ. 12 колишніх партнерів - стали членами НАТО. В основі ПЗМ лежить рамковий документ, що описує зобов'язання НАТО та партнерів, а також конкретні практичні цілі, включаючи діалог та співпрацю. ПЗМ базується на індивідуальних домовленостях між усіма членами ПЗМ [5].

Україна бере активну участь у програмі «Партнерство заради миру», в рамках якої українські військові були залучені до кількох десятків спільних з країнами-членами та партнерами НАТО миротворчих навчань як на території країни, так і за кордоном[6].

Висновки

НАТО долучається до виконання складних місій далеко від традиційної території операцій, що призвело до встановлення контактів з партнерами по всьому світу. Ці партнери поділяють спільні із НАТО цінності та називаються «Контактними країнами». До сьогоднішнього дня ці країни були поєднані більшою мірою спільними цінностями, аніж спільними геополітичними інтересами. Такі стосунки створювалися з операційною метою. З точки зору країн-членів НАТО, існуючі рамки партнерства досі необхідні та відповідають своїм регіональним пріоритетам, але нестача політичної чіткості та амбіцій заважає їх необхідній трансформації до нових викликів безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Корнієнко В. О. Україна в Європі і світі: Навчальний посібник [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://kornienko.vk.vntu.edu.ua/file/d8372b0638b27846b1727dbd6fd6e524.pdf>
2. «Рада євroatлантичного партнерства» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ukraine-nato.mfa.gov.ua/pro-nato/rada-eyvroatlantichnogo-partnerstva>
3. «Рада євroatлантичного партнерства» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Рада_євroatлантичного_партнерства
4. «ОСНОВНІ КОМІТЕТИ НАТОТА ІНСТИТУТИ СПІВПРАЦІ, ПАРТНЕРСТВА І ДІАЛОГУ» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.nato.int/docu/other/ukr/handbook/2001/pdf/287-327.pdf>
5. «Програма «Партнерство заради миру»» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.ji.lviv.ua/n77texts/Partnerstvo_zarady_myru.htm
6. «Стратегічна Концепція НАТО та нове бачення політики партнерства Альянсу для України та євroatлантичної безпекової солідарності» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://uanato.info/file/1.pdf>

Степовий Владислав Богданович — студент групи ЗПІ-176, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, email: vlad.stepoviy1@gmail.com.

Король Богдан Сергійович — студент групи ЗПІ-176, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: korol07.01@gmail.com.

Корнієнко Валерій Олександрович — кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Stepovyy Vladyslav B. — Department Information Technologies and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: vlad.stepoviy1@gmail.com.

Korol Bohdan S. — Department Information Technologies and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: korol07.01@gmail.com.

Kornienko Valeriy O. — Candidate of Historical Sciences, PhD (Political Science), Head of the Department of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.